

Acta Beregsasiensis

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II

A Scholarly Annual
of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute

2010
IX. évfolyam, 1. kötet
Том IX, № 1
Volume IX, № 1

Acta Beregsasiensis

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

2010/1
IX. évfolyam, 1. kötet / Том ІХ, № 1

SZERKESZTÉS: Kohut Attila, Penckófer János

РЕДАКЦІЯ: Когут А., Пенцкофер І.

KORREKTÚRA: G. Varcaba Ildikó

Коректура: Г. Варцаба І.

TÖRDELES: Garanyi Béla

Верстка: Гороній А.

BORÍTÓ: *K&P*

ОБКЛАДИНКА: *K&P*

A KIADÁSÉRT FELEL: dr. Orosz Ildikó, dr. Soós Kálmán

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК: Орос І., Шовш К.

A KÖTET TANULMÁNYAIBAN ELŐFORDULÓ ÁLLÍTÁSOKÉRT MINDEN ESETBEN A SZERZŐ FELEL.

A kiadvány megjelenését a

támogatta

ISBN: 978-966-7966-89-8

Készült: PoliPrint Kft. Ungvár, Turgenyev u. 2. Felelős vezető: Kovács Dezső

Tartalom

Nyelv- és irodalomtudomány

PETHÓ JÓZSEF: Nyelvi stílus és identitás	7
KOVÁCS SZILVIA: Szókincs és kommunikatív kompetencia	15
ABONYI ANDREA TÍMEA: Lexikai germanizmusok ruszin népnyelvű kiadványokban	21
GAZDAG VILMOS: Szláv nyelvi hatás Beregvidék magyar nyelvjárásaiban	37
ILONA HUSZTI: Analysis of Hungarian and Ukrainian children's English reading errors	49
BÁRÁNY BÉLA: Женщина и война: женский вопрос в романе В. Гроссмана «Жизнь и судьба» и Дж. Джонса «Отныне и вовек»	63

Pedagógia

SZAMBOROVSKZYKÉ NAGY IBOLYA: Az iskolaügy alakulása a Szovjetunióban a második világháború utáni években (1944–1953)	81
HEVESI TIBOR: A „Statisztika alapjai” témakör feldolgozása számítógép segítségével a középszintű oktatásban	103
BEREGSZÁSI ANIKÓ–SÉRA MAGDOLNA: Magyar vagy ukrán iskola? (Az iskolai tannyelv- választásról egy vizsgálat eredményeinek tükrében)	119
GOGOLA ISTVÁN: A tanári hivatás nehézségei egy kutatás tükrében	127
LECHNER ILONA: Kétnyelvű környezetben történő gyermekkori írott nyelv-elsajátítás elméleti háttere	133
KOMONYI TÍMEA: Egy Rett-szindrómás eset bemutatása	149

Történelem

MOLNÁR FERENC: A ruszin nép szerepe az 1848–49. évi máramarosi események idején ..	155
DOBOS SÁNDOR: Bereg vármegye főispánjának fondja Beregszász XVIII. századi utcanevéről	165
BRAUN LÁSZLÓ: Bercsényi Miklós (1665–1725)	171
HOMOKI DIANNA: Adalékok a Rákóczi-szabadságharc kultuszának forrásaihoz	177

BOROS LÁSZLÓ: Ung vármegyei közművelődési egyesületek és a múzeumügy a XIX. század végén és a XX. század elején	187
SZÓLÓSI NÓRA: A revízió közvetlen hatása Kárpátaljára a korabeli sajtó tükrében (1938–1939)	201
SZENDREY ANITA: Adalékok a beregszászi római katolikus egyház történetéhez (1938–1944)	205

Földrajz, turizmus, kertészettudomány

M. С. Дністрянський: Типологія держав світу за структурно-територіальними параметрами як метод політико-географічного аналізу	221
IZSAK TIBOR: The effect of human work on the environment in the delta of river Borzsa, the right-side branch of the Tisza	233
KAMPÓ ILDIKÓ: Стан та перспективи розвитку сільського туризму на Закарпатті	241
DR. KOMONYI ÉVA: Kárpátalja tájalmafajtáinak pomológiai leírása	245
GÉCSE MÁTYÁS: Termésmennyiség javítása oltott palántával a dinnyetermesztésben.....	255
<i>Eseménynaptár</i>	262

Стан та перспективи розвитку сільського туризму на Закарпатті

Rezümé Kárpátalja természeti erőforrásokkal, történelmi helyekkel, csodálatos tájképpel, elérhető árakkal rendelkezik. E javak megléte, illetve magas szintű szolgáltatások nyújtása a sokrétű turizmus kialakulásához vezet. Fontos szerepe van a falusi turizmus megfelelő fejlődésének is, amelynek Kárpátalján egy különleges irányzata jellemző. Amellett, hogy a vendégek a falusi környezet szolgáltatásait élvezik, különféle kirándulásokban is aktívan részt vesznek.

Резюме Закарпаття багате на природничі, історичні місця та на прекрасні пейзажі, які можна побачити за доступними цінами. Ці умови дають можливі розвитку багатьох видів туризму. Дуже важливу роль на Закарпатті відіграє розвиток сільського туризму, який тут має особливий напрям. Крім того, що гості краю відпочивають у сільських умовах, беруть активну участь в екскурсіях нашим краєм.

Сільський туризм (зелений туризм) - специфічний відпочинок у сільській місцевості в приватному секторі. Проживання, харчування й обслуговування туристів забезпечує сільська родина.

Зелений туризм - туристична діяльність на території натуральних природних ландшафтів з елементами благоустрою, де існують умови для короткочасного відпочинку, збору ягід та грибів, рибальства, купання в річках, мисливства, пізнання національних традицій.

Такі визначення були сформульовані на Закарпатті на основі того, чим славиться наш край. Тут і не тільки тут ці визначення використовують як синонімічні або одне поняття доповнює інше.

Своєрідна мода на відпочинок у селі, що поширилася в Європі впродовж останніх років, прийшла й на Закарпаття, хоча цей вид туризму для місцевого населення не є новим. Порівняно із Західною Європою, закарпатці тісніше пов'язані з природою й сільським господарством.

Найціннішим туристичним ресурсом закарпатського села є прекрасна природа, дефіцит спілкування з якою відчуває більшість мешканців міст.

Крім цього, можна скористатися і цілющими властивостями природи. Привабливість цього туризму полягає в більш доступній ціні. Вигідний він і для сільської родини, що за певну плату із задоволенням прийме туристів, зручно їх розмістити, нагодує, надасть різні види послуг. Міським жителям пропонується відпочити від обридлих, звичайних готельних номерів і типових санаторних кімнат.

Деяких туристів приваблює екзотика сільської праці.

Городяни бажають показати своїм дітям, звідки береться хліб, молоко, інші продукти, ознайомити з побутовими умовами й робочим місцем зникаючих професій. А ще, можливо, хтось бажає освоїти ази виготовлення овечого сиру, в Закарпатті збереглися давні традиції пастухування, якими славляться гори й полонини. Це своєрідний музей під відкритим небом чи секрети лозоплетення, або спробувати себе у вишивці, різьбленні по дереву, освоїти

* PhD-hallgató, Pécsi Tudományegyetem.

процес роботи з бджолиними вуликами. Ви просто поживете в родині майстра, одночасно допомагаючи йому в роботі. Елементами відпочинку стають також народні звичаї та свята.

На Закарпатті є давні традиції, які дають можливість цілий рік займатися сільським туризмом на базі сільського будинку. Людей, незалежно від того, звідки вони приїжджають, цікавить багатотисячолітня історія, багатогранна й багатонаціональна культура краю, який вони відвідують.

Багато туристів використовують можливість вивчати культуру місцевого населення. За порівняно невеликий період отримати загальне уявлення про ту або іншу місцевість, побачити її пам'ятні місця, пізнати етапи історичного розвитку, особливості архітектури, ознайомитись із днем сьогоднішнім. Крім того, закарпатське село має багатий пізнавальний потенціал, оскільки зберегло чимало історичних пам'яток, етнографічних родзинок, традиції народних промислів мало відомих міським жителям.

Мешканці великого міста сприймають сільський побут, культуру села як захоплюючу екзотику. Ще більшою екзотикою село є для іноземного туриста.

На основі спостережень Обласної спілки сільського туризму та місцевих осередків, спілок організацій (за останніми даними обласного відділу з питань туризму їх в області налічується приблизно 13) за характером організації сільського туризму для Закарпаття характерне по-перше, що садиби, які приймають туристів в гірських районах області, зосереджені біля гірськолижних спусків або природничих атракцій (гірськолижна база „ Драгобрат” – Ясіня, Синевирське озеро – Міжгір'я, Центр Європи). А у рівнинних районах неподалік державного кордону та селх національних меншин (угорці – Боржава, Вари – Берегівський район, Петрово, Юлівці – Виноградівський район).

У 2008 році облдержадміністрацією проведено моніторинг щодо кількості організацій та спілок, які займаються розвитком сільського туризму на території області та кількості садиб, що надають послуги з сільського туризму. За результатами моніторингу на території області нараховується 420 сільських садиб. Окремі з них отримали екологічний сертифікат та знак „Зелена садиба”.

Наявність сертифікованих садиб сприяє зростанню привабливості сільського зеленого туризму як для внутрішнього, так і зарубіжного туриста.

Найбільшою популярністю відпочинку на селі користуються садиби Берегівщини, Великоберезнянщини, Виноградівщини, Міжгірщини, Мукачівщини, Рахівщини, Свалявщини, Тячівщини та Хустщини.

У Хустському районі сільський туризм набув розвитку у курортній зоні Шаян, де майже кожна сім'я надає житло, обладнане для розміщення відпочиваючих, а лікувальні послуги надаються в санаторії „Шаян”.

Сільські господарі Рахівського району пропонують відпочиваючим національні страви, виготовлені із домашніх екологічно чистих продуктів. Гостям до смаку: банош, вареники з бринзою, гірський мед, чай з гірських трав тощо.

Розвиткові сільського туризму в області в значній мірі сприяє введення в дію гірськолижних витягів.

До початку зимового сезону 2008-2009 років введено в дію 3 нових гірськолижних витяги, а саме на території Великоберезнянського та Свалявського районів. Всього на території області нараховується 77 витягів.

Другою особливі сільського зеленого туризму є те, що туристи, які приїжджають відпочивати в сільських садибах, в основному їздять на екскурсії по промаркованим туристичним маршрутам.

Головним управлінням з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму облдержадміністрації спільно з кафедрою туризму Ужгородського національного університету розроблено та промарковано ряд туристичних маршрутів.

За участі засобів масової інформації розроблено, промарковано та презентовано 8 пішохідних маршрутів.

Крім того, у 2008 році презентовано Закарпатський винний туристичний шлях – маршрут вихідного дня за напрямком: Концovo – Ужгород – Середне – Бобовище – Мукачево – Нижній Коропець – Берегово – Кідьош – Великі Береги – Мужієво – Бене.

До Закарпатського туристичного винного шляху ввійшли дегустаційні зали відомих виноградарів Берегівщини: сільськогосподарське фермерське господарство „Шош” у с.Кідьош; селянське господарство „Варга” у с.Мужієво; господарство Е.Бірова у с.Бене; „Пивниця Шюмегі” у с.Великі Береги.

Закарпатський гастрономічний шлях – маршрут за напрямком: Великий Березний (Невицький замок, Ужгородський замок, Синагога, Горянська Ротонда) – Мукачево (замок Паланок, замок Шенборна), Чинадієво (замок Сент-Міклош) – Берегово (басейн з термальними водами) – Солотвино – Рахів (географічний центр Європи).

З метою подальшого розвитку внутрішнього туризму, в тому числі сільського та агротуризму в області, за підтримки облдержадміністрації розробляються та маркуються нові туристичні маршрути:

Берегівський район – розроблено велосипедний туристично-екскурсійний маршрут Чоп-Берегово, знакування якого знаходиться у стадії реалізації.

Тячівський район – проведено маркування туристичних маршрутів Усть-Чорнянського куца.

Перечинський район – спільно з органами місцевого самоврядування ведеться постійна робота з розробки туристичних маршрутів. На сьогодні промарковано 11 одно-, дво-, триденних туристичних маршрутів.

Мукачівський район – розроблено та промарковано 8 пішохідних туристичних маршрутів різного ступеня складності, а саме: ОК „Водограй” - водоспад „Скакало”, санаторій „Синяк” - санаторій „Карпати”, готель „Червона гора” - печери – чайна плантація – база відпочинку „Карпатський мисливець” - бджільницьке господарство „Бджілка”, ОК „Водограй”- „Обавський камінь”, санаторій „Синяк” - „Обавський камінь”, санаторій „Солені млаки” - „Обавський камінь”, ОК „Водограй” - санаторій „Карпати”, ОК „Водограй” - санаторій „Синяк”.

Воловецький район – спільно з громадською організацією ФГП „Тур’євроцентр” у партнерстві із Асоціацією сприяння туризму „Шипот” та райдержадміністрацією проведена робота з маркування туристичного маршруту так званого Закарпатського туристичного шляху, що прокладається по території Воловеччини (прознаковано близько 200 км шляху). Одночасно триває розробка місцевих туристичних маршрутів та автобусних екскурсій. Робота в цьому напрямку проводиться районною Асоціацією сприяння туризму „Шипот”(керівник Грига С.В.).

Великобerezнянський район – на території району прокладено понад 30 туристичних маршрутів, з яких 8 - велосипедних. По кожному із вищезазначених маршрутів розроблено картографічні матеріали та схематичне проходження маршрутів. Всі розроблені маршрути розміщені на сторінках інформаційно-туристичного довідника „Великобerezнянщина туристична“, підготовлено до випуску каталог цих туристичних маршрутів.

Рахівський район – розроблено велосипедний маршрут 3-ї категорії складності по гірських автошляхах району. За підтримки українсько-швейцарського проекту FORZA облаштовано та промарковано близько 80 км. Закарпатського туристичного шляху. Цього року маркування частини шляху поновлено після руйнування, що спричинено липневим паводком у Західному регіоні України.

Отже, на основі вищеописаних особливостей можемо зробити такий висновок, що в Закарпатській області почався своєрідний розвиток сільського туризму. Основною проблемою інтенсивного розвитку цієї сфери послуг є те, що вона не регулюється відповідними законами, нормами. На думку спеціалістів, голів спілок сільського туризму в Закарпатській області, цю проблему незабаром буде вирішено, але до того часу обов'язково необхідно розробити і перевірити на практиці всі можливі методи розвитку.

Основним джерелом інформації є Закарпатська обласна спілка сільського туризму, районні спілки сільського туризму.